

ons de Heere geholpen, | Sam. 7 :|2, De Heere belast het schrift, dit ter gedachtenis in een boek. Die den Heere looft, 't is hem eigen dat zijn mond en tong los wordt, gelijk als Debora en Barak, (Jud. 5), dat men anderen uitnoodigt, Kornet ende ziet Cods daden : Hij is vreeselijk van werkinge aan de menschen-kinderen, Ps. 66 :5. Zij moesten 't hunne kinderen vertellen, met burens en vrienden over de reddinge Cods spreken ; even gelijk de Emmausgangers, Als er iemand is die 't niet weet, zeggen : zijt gij dan een vreemdeling, weet ge dan niet wat er gebeurd is in deze dagen ? Op hun leger, op den weg, aan den haard, aan de tafel moesten zij er van spreken Zij waren ook vrolijk gelijk Ezra ; zij hielden feest zeven dagen lang met blijdschap, zij gingen met trommelen, en de harpe, Gij regtveexdige verblijdt u in den Heere : ende spreekt lof ter gedachtenisse zijner heiligheid, Ps. 47 :|2. Met luiten en cymbalen loofden zij den Heere ; zij zongen en sprongen ; dat was hun roemen en loven, maar 't was ai in den Heere. Het harte zag op God, zij waren op hunne hoede om niet te zondigen, alles leidde hen tot God. Zij zongen een lied, een' lofzang en een' psalm, maar zo0 geene zondige dartelheid gelijk in ons land. Zij ging op zoo een tijd in 't verbond met den Heere ; zij verbonden zichzelve door een' nieuwen band om den Heere te dienen. Nu zegt de psalmist : ô Sion, 8 Jeruzalem doet dat. Wat geeft dat te kennen ?

1. Vooreerst, ik wou het gaarne in uw harte hebben ; kom, doet het ! Zijt hier niet traag, maar vurig van geest !

2. Ten tweede, 8 doet dat ! Ik wil u tot beweginge hebben. Niet alleen de priester, maar

het gansche volk, het gansche land. Ziet daar geliefden, gij ziet waar 't al naar toe wil. Als de Heere ons gezegend heeft, de eere moet hem gegeven worden. David zei tot Salomo : Is niet de Heere uwe God met ulieden, ende heeft u ruste gegeven rondom henen ? want Hij heeft de inwoonders des lands in mijne hand gegeven, ende dit land is onderworpen geworden voor het aangezichte des Heeren, ende voor het aangezichte des volks. Zoo begeeft dan nu uw herte, ende uwe ziele, om te zoeken den Heere uwen God, ende maket u op, en bouwt het heiligdom Gods des Heeren, 1 Chron. 22 : 18. Geloofd zij de Heere, die zijnen volke Israëls ruste gegeven heeft, na alles dat hij gesproken heeft : niet een enig woord en is er gevallen van alle zijne goede woorden, die hij gesproken heeft door de dienst Mozes zijnes knecht, 1 Kon. 8 : 56; als Jozaphat die groote overwinninge had, wat deden zij? Ende op den vierden dag vergaderden zij zich in 't dal van Beracha, want daar loofden zij den Heere : daarom noemden zij den naam dierzelfer plaatse, het dal van Beracha, tot op dezen dag. Daarna keerden alle mannen van Juda ende Jeruzalem weder, ende Jozaphat in de voorspitse van hen, om wederom met blijdschap tot Jeruzalem te komen ; want de Heere hadde ze verblijdt over hare vijanden. Ende zij kwamen te Jeruzalem met luiten, ende met harpen, ende met trompetten, tot het Huis des Heeren, 2 Chron. 20 : 26-28.

Ziet dan of 't niet al naar God toe wil. En in waarheid, God is allen lof waardig ; Hij is boven allen lof en boven allen prijs ! Zijn de weldaden niet groot ? Zij zijn verscheiden in haar soort en veel in getal. En God legt alleen dien

pligt van dankzegginge op ons. 't Is een eeuwige pligt : dankzegginge maakt u de Engelen gelijk, is hemelwerk. Daarop krijgt gij alweer een' nieuwen zegen . Zouden de beesten ons niet overtuigen, de steenen zelf ? De aarde, als zij zaad ontvangen heeft, geeft ze het niet weder ?

Gelief de toehoorders, wij zien elkander aan met blijdschap ; die den oorlog hebben zien beginnen zijn er niet allen; duizenden zijn er al weg. ja hebben wij niet al tegen de onzen, hetzij vrienden, hetzij goede bekenden, gezegd, als zij henen gingen en wij de zekere bewijzen hadden dat zij eene goede verwisseling zouden doen: gij zijt gelukkig dat gij henen gaat! Ach, mogten wij met u heengaan ! Wij hebben gezeten in een' lastigen, zwaren, bloedigen, gevaarlijk ken oorlog, nu 10 jaren lang en dat met Frankrijk ; wel meer met Frankrijk, maar nooit zoo lastig. Is hij niet lastig en kostelijk geweest? Wij nemen u tot getuige Hoe menig eerlijk harte is er gedrukt door de schattinge, en 't was nog nooit genoeg; het was al of 's Lands kantoren een hondshonger hadden ; 't was al geeft, geeft! Wat ia hij bloedig geweest, wat is er bloed vergoten, wat is hij niet gevaarlijk geweest ! De overheden en magten van 't land kunnen den brief niet sluiten of zij moeten zeggen: dat de Heere ons uit zeer vele gevaren gered heeft.

Komt, beziet het met ons nog een weinig ! Heugt het u niet in 't jaar 1702, den 19 Maart toen onze vorst stierf? Het gansche land beefde van dien slag. Toen begon de oorlog; hij werd voortgezet. Hij voegde zijne kroon bij de Spaansche, namelijk Frankrijk+ Hij was in 't harte van uw land ; hij had de hand op al onze militie ; hij dwong den staat om Philip voor Koning van

Spanje te erkennen. Hij zei in Duitschland tegen een' van de vorsten: wilt gij u bij de Zeeuwen voegen? Wel, daar zijn al 4 provinciën in roeren en groot tumult. Daar was 't al te doen om op 't kussen te zitten. Op den 11 Junij meenden zij Nijmegen in te nemen en daar was geen voorraad. Heugt u niet hoe ons leger met haast er naar toe ging en dat onze achterste soldaten nog met hen moesten vechten? Daar kwam hij voor Hui in 't jaar 3, Daar vielen de Keurvorsten Keulen en Beijeren hem toe. In 't jaar 3 en 4 had men het te doen in Spanje en Barcelona, In 't jaar 6 daar het ganschc land stond om overhoop geworpen te worden

Heugt u niet hoe zij Luik belegerd hebben; dat de onzen uit Duitschland moesten komen om het te ontzetten? heugt u niet meer als zij in Gent en Brugge waren, dien slag bij Oudenaarde? Heugt het u niet meer als ge op dien Zondag de vlam in Staats-Vlaanderen zaagt opgaan? In 't jaar 9 dien fatalen slag, zoodat wij beefden, tegen dat de tijding kwam? Zoodat wij mogen zeggen: de Heere heeft ons gered uit zoovele gevaren; hij heeft ons gezegend, hij gaf ons de zilveren vloot in 't jaar 3. Dat smadelijk voorneemen op Schotland heeft God verijdeld: daar nabij Oudenaarde de overwinninge aan onze zijde gegeven, ai bleven zij hier in Gent en Brugge. Hoe dat de onzen de linie innamen zonder slag of stoot; daar namen zij Rijsel in, daarna in 't jaar 1700 en 1701, tot op 't begin van 1702, daar God den loop zijner zegeningen heeft believen te stuiten door de trouweloosheid onzer vrienden en bondgenooten. Nu is 't vrede; de vrede tusschen Holland en Frankrijk is eens geteekend in 't jaar 1678 den 10 en 11 Augustus;

den 20 September nog eens in 't jaar 1697, Nu is de vrede wederom geteekend. Maar, geliefden 't is een vrede met kommer, niet ten aanzien van de barrière of ook niet ten aanzien van de commercie. Maar weet ge welke onze billijke kommer is omtrent dezen vrede? Dit is onze kommer, dat de zake Cods en der kerke niet genoeg geobserveerd is. ô, Wat hebben onze verdrukke broeders niet uitgeroepen: En gaat het ulieden niet aan, gij allen die over weg gaat? schouwt het aan, ende ziet, of er eene smerte zij gelijk mijne smerte? Klaagl. 1:12. Ja, hebben zij niet gezegd: gedenk mijner bij u zelve, wanneer het u wel gaan zal, Gen. 40:14. En nu hebben wij vrede en zij zitten nog in de smarte. Ik geloof dat er eene menigte, ja, duizenden schattingen gegeven hebben, met dat oogmerk dat onze broeders mogtn vrijgelaten worden.

1. Vooreerst, ziet, dat is onze eerste kommer dat er niet genoeg voor de zake Cods en der kerke gesproken is; die is niet genoeg gehandhaafd.

2. Ten tweede, weet ge welke onze kommer is? Of niet het verbond met den eenen potentaat gemaakt is en met den anderen gebroken. Wij weten, wij zijn in een verbond met Frankrijk, maar wij zien er ook bij dat de Keizer al blijft oorlogen. Wij hebben het gevaar zoeken te ontzwemmen en de anderen in den nood gelaten.

3. Ten derde, wilt ge weten welke onze kommer is? Dat wij vreezen, dat God in den hemel met ons land niet bevredigd en verzoend is; of niet wel de vrede in zijn' toorn is dan zou ons de bitterheid in den vrede bitter zijn. 't Schijnt of de Heere zelfs tegen ons wil strijden; 't is of de Heere zei: Nederland, gij hebt dat zwaard

zoolang rondom uw land zien zwerven, hetwelk der verslagenen velen gemaakt heeft, ik meen het zwaard der peste, en zoo gij u nu bekeerd, ziet toe, ik zal haastelijk komen.

Ach, geliefden, het komt al digter en digter; de Heere neemt dat zwaard niet ligt in de hand om het meteen in de schede te steken. En, geliefden, wie moet niet schrikken als de adem uwe huisvrouw vreemd is? Dat is onze derde kommer geliefden, en oordeelt er over.

4. Ten vierde, weet ge welke onze kommer is over den vrede? Dat Frankrijk en Engeland vertrouwder vrienden zijn, ja, boezemvrienden, dan Engeland en Nederland, en dat heeft men nooit gezien als in 't jaar 1687 en 't is ons kwalijk bekomen.

5. Ten vijfde, dit is onze kommer, dat wij den vrede hebben moeten nemen en dat Frankrijk in 't oog heeft om den pretendent in Engeland koning te maken. Dat is zijn' list. Ziet toe, geliefden, wat daar achter ligt. Het zou ons nog van een zwaar gevolg kunnen wezen; wij hadden geen vrede op zoo eene wijze, indien het niet door dwang was.

6. Ten zesde, dit is onze kommer, dat het land op slagen, op zegeningen, ja, op den vrede goddelooser en zorgelooser wordt. 8 Nederland, komt er weêr een nieuwe oorlog, draagt dan tot dat gij valt onder den last. Ge zult mogelijk zeggen: wat moeten wij doen? Wij hebben in den oorlog geen gebrek, zelfs van 't overvloedige gehad. De Heere heeft ons met zegeningen verrijkt. Nu is 't vrede. Wat staat ons nu te doen? Ons past niet als te zeggen: Het zijn de goedertierenheden des Heeren, dat wij niet vernield en zijn dat zijne barmhartigheden geen einde en hebben, Klaagl.

**3 : 22; dat wij zeggen: 't is genade, niet om onzentwille doet de Heere het, (wordt beschaamd en schaamrood!) De Heere zegt : ik doe het om Mijnentwil, om Mijns grooten Naams wille, om de vijanden te beschamen of om Gods kinderen een weinigje te verkwikken eer zij henengaan. Ik zal u wat verademinge geven en in vrede zult gij henengaan.**

**Ons past niet als te zeggen : komt, maakt met mij den Heere groot en laat ons zijn' Naam zamen verhoogen, ja, met bekentnisse van onze onwaardigheid zeggen : onze schuld gaat tot boven ons hoofd en zij is groot geworden tot aan' den hemel; wij zijn beschaamd Heere.**

**Dit is niet naar de wijze der menschen, Heere, Heere, aan zou een goddeloos land vrede te geven, daar de zonden aanwassen onder zegeningen en oordeelen. Laat ons Hem met een waarachtig harte dienen.**

**2. Ten tweede, ons past hartelijk den Heere aan te loopen en te bidden dat de Heere zich met ons bevredigt, en verzoent, opdat wij niet weêr in nieuwe oordeelen vallen: neringfoosheid, dure tijden, pest, geruchten van nieuwe oorlogen. Geliefden, dienen wij Gods daden niet op te halen ? Eet, drinkt dan in den Heere ; weest blijde, maar gedenkt ook aan uwe broederen die op de galeijen zitten. Daar plagt eens een tijd te zijn, dat wij nooit met malkander aten aan een vrienden-maaltijd, of men sprak van hen over tafel ; ja zij waren nooit uit ons gebed. Ach geliefden, denkt eens, zij zijn met hun 28000 in Frankrijk geweest, gelijk als Job. Wij bidden u, denkt toch aan die ellendigen en bidt den Heere voor hen dat hij hen wil verlossen. Als 'tzoo ging, geliefden, dan zou de Heere den vrede**

bestendig maken. Hij zou zeggen: wandelt voor mijn aangezichte. Ik ben u een schild, uw toon zeer groot, Gen. 15:1. De opregten in den lande die zullen den dankdag zoo waarnemen, zij zullen bidden voor zichzelf, voor land en kerke, voor de broederen voor de hunnen. Zij zullen zeggen : Heere, en rekt haar deze zonden niet toe, Hand. 7 : 60, dat het al ijdelheid en kwellinge is. Ja, werctd, zij zullen betuigen tegen uwe goddeloosheid en zoo eene heidensche blijdschap.

Kinderen Gods, ei, draagt u voorzigtig, de wereld wacht het toch van u. Hebt gij voorgenomen om met een voornemen des harten bij den Heere te blijven, wel, doet het, zegt: laten anderen dienen dien zij willen, maar aangaande mij, ende mijn huis, wij zullen den Heere dienen, Jos. 24 : 15,

Kinderen Gods, weest toch ernstig, ijverig, godvruchtig, breekt door, weest toch getrouw aan malkander, weest schrikkelijk, als slagorden met banieren. De Heere heeft zijn oog op u ; hij zal zeggen : kom, ik zal u weghalen voor den dag des kwaads, uw strijd is ten einde, uw reis is ten einde, zet uwen staf daar neêr; gaat in tot de vreugde uws heeren. Dan zullen zij zeggen: Nu houdt de drijver op!

Ziet daar, geliefden! hebt ge nu vrede zonder gevaar. 'tZal u toch niet baten, zoo God met het land niet verzoend is. Wij hopen dat de Heere ons zoo zal bewerken, dan zal ons deze stof niet onnut zijn.

De Heere zegene dit woord en bekrachtige het op onze harten, om zijns Zoons wille. Amen.

Gepredikt te Middelburg, op een dankdag over den vrede, Woensdagmorgen dm 14 Julij 1713.



## ZESTIENDE PREDIKATIE,

over

### EPHEZE 1: 7.

*In welken wij hebben de verlossinge door zijn bloed, namelijk: de vergevinge der misdaden na den rijkdom zijner genade.*

Het is zeer opmerkelijk dat wij lezen, Psalm 31: 20, daar David vraagt :ô Hoe groot is uw goed, dat Gij weggelegd hebt voor degenen die U vreezen! Wij zouden niet kwalijk doen, als wij er op antwoorden met den Profeet, Ja van ouds en heeft men het niet gehoord, noch met ooren vernomen, noch geen ooge en heeft het gezien, behalve Gij, o God, wat hij doen zal dien op hem wacht, Jes. 64 : 4. Wij zouden niet kwalijk doen als wij op die vraag antwoorden met Johannes : Geliefden, nu zijn wij kinderen Gods, ende het is nog niet geopenbaard wat wij zijn zullen, | Joh. 3 : 2. En met Paulus: Hetgene de ooge niet en heeft gezien, ende de oore niet en heeft gehoord, ende in 't herte des menschen niet en is opgeklimmen, hetgene God bereid heeft dien die hem lief hebben, | Cor. 2 : 9. Al wat er van geschreven, gesproken en gedacht kan worden, 't is onuitsprekelijk. De groote God, die zulke groote heerlijkheden bereidt en zulke groote goederen geeft, die heeft er ook heerlijke

en groote einden meê voor, Paulus zegt: Wij hebben deze schat in aarden vaten, opdat de uitnemendheid der kracht zij Godes, ende niet uit ons, 2 Cor. 4:7. Want alle deze dingen zijn om uwentwille, opdat de vermenigvuldigde genade, door de dankzegginge van velen, overvloedig werde ter heerlijkheid Gods, vs. 15. Want uit hem, ende door hem, ende tot hem zijn alle dingen, hem zij de heerlijkheid in der eeuwigheid, Rom. 11:36.

De Heere heeft alles gewrocht om zijn zelfs wile; God zegt: de eere zal Mijne zijn van 't werk, u het nuttige en profijtelijke, dat daaruit vloeit. Zoo groot het goed is, zoo groot zal het einde zijn, dat God in 't geven van dat goed voorheeft, zoo groot is ook het middel, waardoor zij dat goed krijgen. Paulus moet er van zeggen: Die ook zijnen eigenen Zone niet gespaard en heeft, maar heeft hem voor ons allen overgegeven, hoe en zal Hij ons ook met hem niet alle dingen schenken? Rom. 8:32. De Heere Jezus zag eens het middel, hij stond er voor stil, hij riep er over uit: Want alzo lief heeft God de wereld gehad, dat hij zijnen eeniggeboren Zone gegeven heeft, opdat een iegelijk die in Hem gelooft, niet en verderve, maar het eeuwige leven hebbe, Joh. 3:16. Paulus beschouwt dit altemaal in ons tekstcapittel tot het groote goed. Hoort eens wat hij zegt op het 3de vers: Gezegend zij de God ende Vader onzes Heeren Jezu Christi, die ons gezegend heeft met alle geestelijke zegeninge in den hemel in Christo; maar, Paulus, wat einde had God daarmede? In het 6de vers zegt hij: tot prijs der heerlijkheid zijner genade.

1. Vooreerst, gij zijt er toe verkoren in Christi; er toe verordineerd op de borgtogt van den Heere

**Jezus. Gij zijt begenadigd in den geliefde. Maar, man Cods is er anders niet ? Ja, zegt hij, op 't 7de vers, in de woorden die wij u even hebben voorgelezen, In welken wij hebben de verlossinge door zijn bloed, namelijk de vergevinge der misdaden na den rijkdom zijner genade.**

**Wij hebben hier vier zaken te overdenken.**

**I. Vooreerst, een groote weldaad, die God aan Paulus en de Epheziërs geschonken had.**

**II. Ten tweede, een prijs en rantsoen, die zeker persoon betaald en gegeven had.**

**III. Ten derde, de koers en bron waaruit de weldaad volgde en vloeyde.**

**IV. Ten vierde, wat eene billijke betuiginge dat Paulus doet, als hij zegt : Gezegend zij de God ende Vader.**

**I. Wat het eerste aangaat. Hier hebben wij eene verlossinge. Daar werd in het Oude Testament ook gelost uit groote slavernij en drukkende heerschappij, (Num. 5). Eene lossinge ceremoniël van volk, land, of goederen, al die dingen daar men zoo breed van opgeeft gaan wij voorbij ; wij zullen ons ophouden met het wezenlijke. Wij hebben dan te zien den deerlijken toestand van den zondaar, waartoe een verlossinge noodig is.**

**Wilt gij den droevigen toestand des zondaars eens zien.**

**1. Vooreerst, hij ligt onder de heerschappij van den duivel ; hij is des duivels gevangenen slaaf ; hij doet gaarne zijn wil ; hij houdt er niet van ontslagen te worden ; hij wil ook niet ; zijne geheugenis en verstand is bevlekt ; hij ligt onder de heerschappij der zonde ; hij kan zich niet redden. 8, Waartoe zou hij al vallen indien God hem niet weerhield ! Hij kan er zich niet van ontslaan, hij is melaatsch, onrein, besmet, alwaar**

**hij meè verkeert die besmet hij ; hij is in zoo een' toestand onder de schuld geraakt om eeuwig den toorn Gods te dragen ; hij ligt onder den vloek ; 't is of hij altijd eene stem tot hem hoort zeggen : gij zijt vervloekt in uw eten, drinken, slapen, waken, volgens Deut. 28. Wat heeft hij vele zonden ! ô, Zij gaan het getal der haren zijns hoofds te boven ; het is eene dwaasheid niet om op te sommen, tot aan den hemel boven zijn hoofd, wel mag men vragen : Wie zoude de afdwalingen verstaan ? Ps. 19 : 13. Zoo wordt hij gedreven van zonde tot vreeze, van vreeze weer tot zonde, of tot wanhoop, of stille gerustheid ; hij leeft vol schrikken, hij beeft voor God.**

**Ziet geliefden, als ge van eene lossinge hoort spreken, zoo moet ge denken aan zoo een ellendigen toestand. God benoemt de zonde met vele benamingen in 't Woord ; hier ter plaatse, misdaden. Wij zullen al de benamingen niet ophalen, alleen maar bij het stuk bl'ijven, hier worden zij genoemd misdaden. Hij misdoet tegen God, tegen de heilige wet, tegen zichzelf, hij misdoet tegen het land waar hij in woont, tegen zijn naaste. Al wat, hij doet is mis, God noemt ze misdaden, velen in 't getal, verscheiden zijn ze in hare soort. Daar is erfzonde, dadelijke, toegerekende, aanklevende, in woorden, in werken, in gedachten, tegen wet en Euangelium, doen laten tegen de kloppingen der consciëntie, tegen des Geestes licht, tegen 't Woord, met boosheid, met moedwilligheid, met beter weten, uit onwetendheid, zonden van natatigheid, haastigheid en wat dies meer is. Wie zou ze al kunnen noemen en hij kan ze niet verbergen, hij kan ze niet loochenen, al nam hij tot den leugen zijn toevlugt, hij kan ze niet bemantelen noch bedekken, noch**

verbloemen : niets kan hem bevrijden, noch geld, noch goed, al was 't de gansche wereld. Dat rantsoen is te kostelijk; hem past niet als te zeggen : mijnen Rigter zal ik om genade bidden, Job. 9 : 15 ; Ik zal tot God zeggen : En verdoemt mij niet, Job 10 : 2. Hem past niet als te zeggen : Hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen, o Menschen-hoeder ? Job 7 : 20.

Hier is dan nu eene verlossinge, die draagt vele namen in 't Woord, als : uitdelgen, achter zijnen rug werpen, niet meer gedenken, eene vergevinge der zonden. De daden zijn vele. Wij zullen u dan eens doen zien, wat God doet als hij de zonden vergeeft.

1. Vooreerst, Hij vergeeft zoo, dat hij den zondaar in eigen persoon niet straft, hij straft den zondaar zelfs niet.

2. Ten tweede, hij vergeeft ze zoo, dat hij de zonden in een ander straft, dat God niet behoefde te doen, want Paulus zegt : Want dien, die geen zonde gekend heeft, heeft hij zonde voor ons gemaakt, 2 Cor. 5 : 21. De Heere heeft onzer alle ongerechtigheid op hem doen aanloopen, Jes. 53 : 6.

3. Ten derde, hij vergeeft ze zoo, dat hij de gerechtigheid en de betalinge van den Borge den zondaar belieft toe te rekenen en rekt dezelve als zijn eigen.

4. Ten vierde, door die toerekeninge zoo werkt hij het geloof, waardoor zij die gerechtigheid aanneemt en daar haar toevlugt toe neemt.

5. Ten vijfde, de vergevinge bestaat hierin in de toeëigeninge ; de Heere past het hun toe, als Hij zegt : De Heere heeft ook uwe zonden weggenomen, gij en zult niet sterven, 2 Sam. 12 ; 13.

6. Ten zesde, hij verkeert familiaar met hen,

dan is 't hun goed nabij God te zijn. De Heere zegt : gij hebt vrijmoedigheid in alles te verwachten, en te eischen dat gij van noode hebt, tot genä en heerlijkheid.

Ziet, geliefden, die zoo in den Zoon gelooft, die heeft het eeuwige leven, daarin bestaat hunne zaligheid. Welgelukzalig is hij, wiens overtredingen vergeven, wiens zonde bedekt is. Welgelukzalig is de mensche, dien de Heere de ongerechtigheid niet toe en rekent, ende in wiens geest geen bedrog en is, Ps. 32 : 1, 2 Nu zijn zij verlost van de heerschappij des duivels, van de heerschende kracht der zonde, maar nog niet van de kwellende magt. Daarvan hebben zij nog eene verlossinge te wachten. Paulus zegt : Verwachtende de aanneming tot kinderen, namelijk de verlossinge onzes ligchaams, Rom. 8 : 23,

11. Ten tweede, wie heeft nu die verlossinge en vergevinge ? Wij, zegt de Apostel, wij hebben de verlossinge. De duivelen niet Neen, die hebben noch deel noch lot in deze woorden : ik, een jood, zegt de Apostel, gij Epheziërs, Heidenen, wij niet alleen. maar ook al de geloovigen, zoowel die ontslapen zijn, als die nog leven. Door wien hebben zij die verlossinge ? door zijn bloed, zegt de Apostel, namelijk, van den Heere Jezus. Zij waren begenadigd in den Geliefde. Geen wonder! Want

1. Vooreerst, hij had de regte qualiteiten. Hij was van den bloede, gelijk de Losser eertijds. Hij mogt van den bloede zijn, onze nabestaande, waarom hij in alles den broederen moeste gelijk worden, Hebr 2 : 17.

2. Ten tweede, hij was willig, Uwen wil doe Ik gaarne. Ik hebbe lust, o mijne God, om uw welbehagen te doen, Ps 40 : 9. Ja, hij had een

waardigen prijs, hij leide ze ook daar neer ; nu had hij magt om ze te kunnen eischen. Nu kon die Rantsoeneerder tegen wil en dank van zijne dienaars, namelijk den duivel, ik zeg met genoeg van den Rigter, dien ellendigen gevangen gaan bewerken en zeggen: kom, gaat met Mij, Ik heb u gekocht.

Ziet, zoo krijgen zij de verlossinge door den Heere Jezus Gaat, vraagt eens aan een Jood door wien hij vergevinge krijgt ? Hij zal zeggen: op de offeranden, zonder die geschiedt er geene vergevinge. Wij zeggen : neen, het bloed van stieren en bokken kan de conscientie niet reinigen, maar door Christus offerande is eene eeuwige verlossinge te weeg gebragt. Gaat bij een Remonstrant en Sociniaan, die zal zeggen : God is barmhartig en genadig. Wij zeggen : God is regtvaardig ; Paulus zegt: dewelke daar zij het regt Gods weten, (namelijk), dat degene die zulke dingen doen, des doods weerdig zijn, Rom. 1 : 32. De Heere zegt zelfs: Zoude mijne ziele haar niet wreken aan zulk een volk, als dit is? Jer. 5 : 29. Vraagt aan een Papist : wie neemt uwe zonden weg ? Hij zal u wijzen tot penitentie, gebeden van heiligen. Wij zeggen: Wij alle zijn ais een onreine, ende alle onze geregtigheden zijn als een wegwerpelijk kleed, Jes 64 : 6. Abraham en weet van ons niet, ende Israël en kent ons niet, Gij, o Heere, zijt onze Vader, Jes. 63 : 16.

Maar, geliefden, gaat bij Paulus, die zal zeggen : door Jezus Christus. Zoo was 't in 't Oude; zoo is 't in 't Nieuwe Testament. Ziet daar werd hij Borge, (Jes. 53.) Paulus zegt dan: wij hebben de verlossing door zijn bloed. Bloed heeft Christus gestort in de besnijdenissc, in 't hofken, in

't regthuis van Pilatus, op Golgotha als hij gekruist werd. Door de zonde werd de aarde bevekt, het kruis geplant, de beulen toebereid, niets kon de conscientie reinigen. Maar wat wii Paulus dan zeggen als hij zegt: wij hebben de verlossinge door zijn bloed? Door dit bloed moeten wij verstaan, het bloedige lijden, zijn rantsoen, dat hij zijne ziele gaf tot een schuldoffer. Waarom wordt Christus lijden hier door bloed uitgedrukt?

1. Vooreerst, zijn lijden begon met bloed, het had zijn voortgang met bloed, het eindigde met bloed.

2. Ten tweede, het voornaamste van Christi verdiensten was, het bloedige lijden, want zonder bloedstorting en geschied geen vergevinge, Hebr. 9: 22. Door bloed werd het Testament besloten, want het rust op den dood des Testamentsmakers.

3. Ten derde, omdat de Heere Jezus het tegenbeeld was van al die bloedige offeranden.

4. Ten vierde, om te toonen hoe pijnlijk zijn lijden geweest is, als Hij is gegeeseld, geslagen, met doornen gekroond, gekruisigd.

5. Ten vijfde, daarom, om Jezus groote liefde te toonen, want voor anderen zijn bloed te storten, ô, dat was eene groote liefde! Mozes mogt zeggen: delgt mij nu uit uw boek, 't welk Gij geschreven hebt, Exod. 32: 32. David mogt zeggen: Och dat ik, ik, voor u gestorven ware, Absalom mijn zone, mijn zone! 2 Sam. 19: 33. Paulus mogt uitroepen: Want ik zoude het zelf wel wenschen verbannen te zijn van Christo, voor mijne broederen, die mijne maagschap zijn na den vleesche, Rom. 9: 3, maar dit overtreft alles. Niemand en heeft meerder liefde als deze, dat iemand zijn leven zette voor zijne vrienden, 'oh. 15: 13.



**6. Ten zesde,** 't lijdën noemt Paulus bloed, om te kennen te geven, wat een geweldigen dood de **Heere** Christus gestorven was. Hij was wel gewillig, maar het was wel geweldig ten opzichte van de instrumenten. Voor wie **was nu de nuttigheid** hier? 't Was alleen voor de uitverkorenen. Tot een blijk krijgen zij de verzoeninge met God, de gaven des **Geestes, heiligmakinge**. Dit **alles** krijgen zij door **Christus. Zijne namen geven het te kennen. Hij is de Goël, de Losser, de Borge, de Middelaar.**

**III. Nu hebben wij dan ten derde nog te bezien de fontein en bron waaruit deze weldaad vloeide. Het was de rijkdom zijner genade. Wat is de genade in God? Gods wil om ellendigen wel te doen, boven, buiten en tegen verdiensten of waardigheid, meermalen genoemd in 't woord gelijk Paulus zegt: Alzoo is er dan ook in dezen tegenwoordigen tijd een overblijfsel geworden na de verkiezinge der genade, Rom. 11:5. En tot prijs der heerlijkheid zijner genade, Eph. 1:6. Hier wordt het genoemd genade, een rijkdom der genade; dan eens een onnaspeurlijke rijkdom. Waarom wordt dit een rijkdom van genade genoemd?**

**1. Vooreerst, de volheid die er in God is om ellendigen wel te doen. Hoeveel genade hij heeft hij blijft even vol, gelijk de zon.**

**2. Ten tweede, niet alleen om de volheid te toonen, maar om de genade beminnelijk te maken. In volle huizen is men gaarne, in volle landen is men gaarne; hoe gaarne kwamen Jozefs broeders in Egypte, en hoe gaarne kwam Israël in Canaän omdat het een land was vloeijende van melk en honig.**

**3. Ten derde, een rijkdom van genade, om-**

dat deze genade geschikt en magtig is tegen al uw gebrek.

4. Ten vierde, een rijkdom; hoe velen heeft God al genade gegeven; 't is al eene groote schare, niet om te tellen!

5. Ten vijfde, een rijkdom; als ge ziet hoe God genade geeft aan de goddeloosten en grootste der zondaren. Wat waren de Epheziërs? Heidenen.

IV. Nu hebben wij dan voor 't laatst hoe dat de Apostel uitgalmt: Gezegend zij de God ende de Vader. 't Is of hij zeggen wil: wat is de Heere groot, wat is hij vrij, wat geeft hij groote genade! En tot hen: ziet, wat heeft de Heere aan u gedaan! Hij toont ook de waarheid er van. Hij zegt: hoe groot is dat! Ziet ge op God, ziet ge op den Heere Jezus, ziet ge op uzelf, ô, 't is onbegrijpelijk!.

Geliefde Toehoorders, hoe staat het met ons? Gij zult misschien zeggen: Ik heb ook de verlossing door zijn bloed, de vergevinge der zonden, naar den rijkdom zijner genade! Ei, bedriegt u niet. Is 't waar? Kom toetst u. Wij zullen u eerst blijken geven wie geen deel heeft aan deze weldaad. Dan, kenteekens voor die er immers deel aan hebben,

1. Vooreerst, deze hebben geen deel aan deze weldaad die de zonde doet uit gewoonte. Zondaar, ge staat op den weg der zondaren, gij wandelt op hun pad en dat zijt ge gewoon. Ziet, deze hebben noch deel noch lot in deze woorden, die zondigen uit gewoonte.

2. Ten tweede, deze ook niet die de zonde doet met toeleg, met overleg, met welberadenheid, ja, die anderen meetrekt en zegt, gaat met ons, laat ons loeren op bloed, ons versteken tegen

den onschuldigen, zonder **oorzake**, Spr. 1 : 11. Die zondigen met een beraden harte.

3. Ten derde, deze niet in zijn element is. Als hij zondigt, hij springt op van vreugde, hij doet ze met genoeg.

4. Ten vierde, deze niet die hun aaagezigt tegen henzelfen getuigt\* Zij spreken de zonde vrij u, gelijk die van Sodom, zij verbergen ze niet.

3. Ten vijfde, dezulke heeft hier geen deel aan, die als hij ze bedreven heeft, niet weet van schaamrood te worden. Hij weet van geen schaamte, hij heeft er berouw over. **Zoo** zei God eens : Zijn ze beschaamd omdat ze grouwel bedreven hebben ? Jer, 6 : 15. Ja, zij schamen zich in 't minste niet, weten ook niet van schaamrood te worden : daarom zullen zij vallen onder de vallende,

6. Ten zesde, deze hebben geen deel in deze worden, die zonde tot zonde- toe doet, hij maakt de zonden magtig vele, hij gaat er in voort.

7. Ten zevende, die hebben geen deel, die hardnekkig voortgaan met zondigen. **Zoo** werd er getuigd van **Israël**, (2 Kon. 17), ofschoon de **Heere** profeten had gezonden om tegen hen te getuigen **zoo** hoorden zij niet, maar zij verharden hun nek, gelijk de nek hunner vaders **geweest** was. Spreekt hem iemand aan, hij spot er **meê**.

Ziet, daar liggen de blijken voor u, toetst er u aan.

Maar wij zullen u nu **toon**, waaraan gij weten kunt of gij immers deel hebt aan deze **wel**daad, of gij de verlossing hebt,

1, Vooreerst, zijn hart is **zoo** week, **zoo** gevoelig geworden, gesmolten, verbrijzeld. Hij kan

**zoo hartelijk** zeggen : niets benaauwd mij meer als de zonde ; hij weet te kloppen op de borst; hij heeft een weck hart; hij schreeuwt en zucht **over** de zonde; die is hem tot een' last.

2. Ten tweede,, die **deze** weldaad heeft, hij heeft de springader van genade; hij heeft den **Heere** Jezus, zijn Losser, **zoo** hartelijk lief, die is hem dierbaar. Hij zegt: Mijn Liefste, Hij draagt de banier over tienduizend, Hoogl. 5 : 10. Al wat aan hem is, is gansch begeerlijk. Ik heb U lief boven alles, vs. 16, zegt de ziele.

3. Ten derde, die deel heeft aan deze weldaad, **die** waakt. Waakt **zoo** voor de **occatie** tot de zonde; hij kent de bitterheid van de zonde.

4. Ten vierde, hij erkent de vrije genade **zoo**.

Hij stemt Paulus woorden met een ruim harte toe: Doch **door de genade Gods ben ik** dat ik ben, 1 Cor 15 ; 10. Vrije **genade**, zegt hij, zal 't werk **kroonen**, daardoor zal ik binnen komen !

5. Ten vijfde, hij dankt den Losser **zoo**, hij zegt **zoo** hartelijk : **geloofd en gezegend** zij God de **Wader! Ja**, geloofd zij de **Drieënige God!** Toehoorders, is uw hart **zoo** gesteld ? Kinderen **Gods**, voelt en ondervindt gij, dat gij hebt de vergevinge der misdaden ? Zegt nog eens : **Ik** ellendig mensche! wie zal mij **verlossen** uit het ligchaam **dezes** doods ? Rom. 7 : 24. Heft uwe hoofden omhoog ! Uwe verlossinge is nabij ! **Wacht nog op de verlossinge van uw ligchaam ! En als** gij voor den troon zult staan, **zoo** zult gij met **al de gekochten** dat lied zingen : **Gij zijt weerdig dat boek te nemen, ende zijne zegelen te** openen ; want Gij zijt geslagtct, **ende** hebt ons **Code** gekocht met uwen bloede, uit allen **geslachte, ende tale, ende volke, ende** natie, Openb.

**5 : 9. Hem die op den troon zit, ende den Lamme zij de dankzegginge, ende de eere ende de heerlijkheid, ende de kracht in alle eeuwigheid, vers 13. Amen, ja Amen !**

Gepredikt te Middelburg, op Zondagmorgen 18 Junij 1713.

---



## I N H O U D.

---

### **Eerste Pred. Over Habbakuk II : 3b.** Blz.

Zoo Hij vertoeft, verbeidt Hem ; want Hij zal gewisselijk komen, Hij en zal niet achterblijven ... 3

### **Tweede Pred. Over Jesaja XL : 31.**

Maar die den Heere verwachten zullen de kracht vernieuwen, zij zullen opvaren met vleugelen, gelijk de arenden ; zij zullen loopen ende niet: moede worden ; zij zullen wandelen ende niet mat worden .... 15

### **Derde Pred. Over Psalm LXIII : 1a.**

ô God, Gij zijt mijn God, ik zoek U in den dageraad 34

### **Vierde Pred. Over Psalm LXIII : 2b.**

Mijne ziele dorstet na U, mijn vleesch verlangt nu U : in een land, dor ende mat, zonder water '... 45

### **Vijfde Pred. Over Spreuken XII : 26.**

De rechtvaardige is overtreffelijker als zijnen naasten, maar de weg der goddeloozen doet ze dwalen ... 53

### **Zesde Pred. Over Job VII : 20a.**

Hebbe ik gezondigd, wat zal ik U doen, ô menschenhoeder ? . . . . . 71

### **Zevende Pred. Over Spreuken VIII : 21.**

Opdat Ik mijne liefhebbers doe beërven dat bestendig is ; ende ik zal hare schatkamern vervullen .. 85

### **Achtste Pred. Over Psalm XXXV : 3.**

Zegt tot mijne ziele, Ik ben uw heil . . . . . 98

### **Negende Pred. Over Johannes XXI : 15.**

Simon Jona zoon, hebt gij mij liever dan deze ? Hij zeide tot Hem : Ja Heere, Gij weet dat ik U lief hebbe. 119

# INHOUD.

**' Tiende Pred. Over Johannes I: 29. Blz.**

Ziet het Lam God, dat de zonde der wereld wegneemt 132

**Elfde Pred. Over Hebreë II: 8.**

Hoe zullen wij ontvlieden, indien wij op zoo groote zaligheid geen acht en nemen?..... 144

**Twaalfde Pred. Over Lukas XXIV: 32.**

En was ons herte niet brandende in ons, als Hij tot ons sprak op den weg, ende als Hij ons de Schriften opende? . . . . . 165

**Dertiende Pred. Over Job IX: 15b.**

Mijn Rigter zat ik om genade bijbidden . . . . . 175

**Veertiende Pred. Over Markus VIII: 36.**

Want wat zoude het den menschen baten, zoo hij de geheele wereld wonne, ende zijner ziele schade lade? 197

**Vijftiende Pred. Over Psalm CXLVII: 12—14.**

ô Jeruzalem, roomt den Heere: ô Zion, looft uwen God. Want Hij maakt de grendelen uwer poorten sterk: Hij zegent uwe kinderen binnen in u. Die uwe landpalen in vrede stelt: Hij verzadigt er met het vette der tarwe . . . . . 215

**Zestiende Pred. Over Efeze 1: 7.**

In welke wij hebben de verlossing door zijn bloed, namelijk : de vergevinge der misdaden na den rijkdom zijner genade . . . . . 235

